

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 18 (2882) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Erős japán hajóhad közeledik Uj-Guinea felé

Döntő jelentőségűek lesznek az elkövetkező napok a világtörténelem szempontjából. — Ausztrália a hadműveletek középpontjába került. A burmai kormány elköltözik Rangoonból

Tárgyalások folynak Japán és a Vatikán között a katolikus egyház helyzetére vonatkozólag

Tokióból jelentik: (NTI) A kormány szóvivője ítéteken megerősítette hogy Monsignore Marella, tokiói apostoli követ és a japán kormány közötti tárgyalások folynak, melyek a katolikus egyház helyzetére vonatkoznak Japánban és a japánok által megszállott területeken. A szóvivő közölte, hogy a tárgyalásokon a japán kormány kijelentette, hogy kész megtenni a vallás védelmére minden intézkedést. Ezt a célt szolgálták azok a megbeszélések is, melyek röviddel ezelőtt Manilában a japán katonai batóságok és a katolikus egyház képviselői között folytak. (MTI)

Japán partraszállástól tartanak Rangoonban

Saigonból jelentik (NTI): A Domei-iroda szerint a burmai angol hatóságokat annyira nyugtalanítja a gyors japán előnyomulás Tavoy bevétele után, hogy már fontolóra vették a burmai kormány székhelyének áthelyezését Rangoonból Mandalayba. Az angolok számítanak arra a lehetőségre, hogy a japán csapatokat szállítanak partra Rangoon ellen. (MTI)

Tokióból jelentik (OFI): Japán repülők bombázták az északszumatrai Sabang kikötőt, amely egyik fontos pontja az angolok indiai útvonalának. Hatásosan bombázták a repülőteret és a kikötőt. Egy 2000 tonnás teherhajót elsüllyesztettek, egy másikat súlyosan megrongáltak. (MTI)

Tokióból jelentik (NTI): A tokiói rádió jelenti a Fülöp-szigeteken folyó harcokról, hogy Muloon környékén a japánok 8 óras csatában teljesen megsemmisítették az amerikai haderőt, majd tovább nyomultak dél felé. (MTI)

Singhaiból jelentik (Stefani): A Maláj-félszigetről érkező hírek szerint 3 angol-amerikai esatahajó tünt fel a malakkai tengersizorosan, a hírt azonban még nem erősítették meg. (MTI)

Kínai csapatok érkeztek Burmába

Tokióból jelentik (NTI): A császári főhadiszállás közölte, hogy a japán tengerészeti légiere január 23-án már 19 bombatámadást intézett Singapore ellen. A singaporei katonai és kormányzói épületeket bombatalálatok érték és nagy tüzeket okoztak. A kikötőben elsüllyesztettek egy ellenséges hajót, egy másikat súlyosan megrongáltak. Elpusztították Tunga repülőterét. 11 földön vesztelő nagy ellenséges repülőgépet lángborítottak, egyet a repülőter felett lelőttek. (MTI)

Bernből jelentik (Bud. Tud.): Rangooni jelentés szerint híre jár, hogy az angolok egyre fenyegettebb helyzete miatt kínai csapatok érkeztek Burmába. A kínaiak parancsnoka kijelentette, hogy ezek a csapatok ezer kilométeres gyaloglás után érkeztek Burmába.

Rómából jelentik (MTI): A Messenger tokiói különtudósítójának jelentése szerint a japán csapatok zöme folytatja előnyomulását a Maláj-félsziget déli csúcsa felé, ahol tovább folyik a heves csata, melynek célja a Muar és Segumo közé bezárt 8 ausztráliai hadosztály felörlése. Ezt a japánok már rég elérték volna ha a hatalmas őserdő nem akadályozná mozdulataikat. Mindamelllett a bekerített ausztráliai csapatok bekarolása már csak idő kérdése. Tokióban úgy vélekednek hogy Singapore egyideig ellenállhat, de végeredményben minden ellenállás teljesen reménytelen. A lakosság a bombázásoktól fél, a hatóságok pedig a japán ejtőerőnyősök esetleges leszállásától tartanak

A malájai bennszülöttek nem biznak már az angolokban

Tokióból jelentik (NTI): A sajtó közli egy maláj mérnök kijelentését Singapore helyzetéről. Szerinte a város lakossága a háború kitérőse óta mint egy háromszorosára emelkedett, úgy hogy ma már kereken 3 millió embernek kell életét tengetnie a városban és a

Lisszabonból jelentik (Stefani): Termijtelen a holland tengerészeti vezérkar főnöke Washingtonba érkezett, hogy érintkezésbe lépjen az északamerikai tengerészeti parancsnoksággal. Holland-India sürgősen különféle repülőgépeket és tengerattjárókat kér, minthogy az északamerikai tengeri és légiere eddig nem igen mutatkozott a hadműveleteknek ebben az övezetében. (MTI)

Amsterdamból jelentik: (NTI) Az angol hírszolgálat a következő jelentést közli Melbourneból

Forde hadügyminiszter és helyettes miniszterelnök kijelentette, hogy joggal feltételezhető, hogy Rabaulban japán haderők szörlöttak partra. A miniszter ezenkívül megjegyezte, hogy esütörtökön 16 óra óta (helyi idő) nem ballott semmit Uj-Guineáról (MTI)

Melbourneból jelentik: (B. T.) Forde, ausztráliai hadügyminiszter esütörtökön állásfoglalt az Ausztráliát fenyegető veszedelem kérdésében. Kijelentette, hogy el kell készülni arra, hogy a japánok talán már ma megkísérlik Uj-Guineában a partraszállást. Szerinte Ausztrália sohasem volt ilyen fenyegetett helyzetben. Az ausztráliai kormány teljesen tudatában van a helyzet komolyságának.

Katonai körökben híre jár, hogy felderítőrepülőgépek jelentése szerint egy nagy japán repülőgépanyahajót és három segéd-anyahajót láttak Uj-Guinea magasságában. Két tengeralattjáró és több más kisebb hajó volt a kíséretükben. Mesterséges köd leple alatt nagyjából mu szállítóhajó is közlekedik Uj-Guinea felé.

Hatalmas őserdőn törnek előre Singapore felé a japánok

Ugy tudják, hogy a singaporei szoros vizébe benzinezeteket vezettek azzal a céllal, hogy ha a japánok megkísérlik a szoroson a partraszállást, a víz tetején úszó benzint felgyújtják. A most elkövetkező napok döntő jelentőségűek lesznek a világtörténelem szempontjából. Nem szabad elfelejteni, hogy Singapore volt a legfontosabb japán hadicél és miután a japánok ezt elérték, a világháború egy szakaszába lép. Az első szakasz célja az volt, hogy Japán megszerze Keletázsia hatalmas kincseit, a második feladat, hogy út nyisson magának, hogy a hatalmas kincseket a Szeui csatornán keresztül elérhetővé tegye Európában küzdő szövetségesei számára.

kell robbantani, mihelyt a japánok megkezdik bevonulásukat. A lakosság hangulata ennek következtében közele áll a vakréműlethez. Ehhez járul még, hogy élelmiszerben is erős a hiány és most a japán előnyomulás láttára, teljesen megszűnt a maláj bennszülötteknek az angolokba vetett bizalma. Most már a legtöbben ismét visszatérnek otthonaikba, melyeket a háború kitérősekor menekülésszerűen hagytak el. (MTI)

Fölvetették a bizalmi kérdést az angol alsóházban

Amsterdamból jelentik (NTI): A Renter-iroda politikai tudóstójának értesítése szerint elhatározták, hogy Churchill miniszterelnöknek az Egyesült Államokban tett látogatásáról és az általános hadihelyzetről teendő nyilatkozata után (ez a nyilatkozat vezet be az alsóház három napos vitáját), indítványt terjesztenek elő, amely felveti a kormány iránti bizalom kérdését. Kormánykörök véleménye szerint a mérlegelendő kérdések olyan jelentősek, hogy szükséges a bizalmi szavazás a felvetett kérdések felett. (MTI)

Görög vélemény a Londonban alakult új „Balkánszövetségről”

Athénből jelentik: Mint a Mai Nap jelenti Görögországban nem kis fejtűnést keltett az a hír, hogy a Londonba menekült látszatkormányok ugynevezett balkáni szövetséget kötöttek. Athéni politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy az ilyen akciók teljesen ellentétben állnak a görög és a szerb nép kívánságaival. A görög pénzügyminiszter ezzel kapcsolatban sajtónyilatkozatban szövegezte a görög közvéleményhez, amelyben guvosan rámutat arra, hogy a londoni emigráns kormányok ugylátszik, nem csupán a rablott kincseiket élik fel Angliában, hanem közben „a Balkán érdekében is tevékenykednek”. London emigránsaiból új balkánszövetség alakult, amely a görögök és szerbek állítólagos együttmű-

ködését célozza katonai, gazdasági és politikai téren. Ezenkívül tervbevetették, a kétország vám, posta és vasúti unióját is. A terv atyja Mr. Eden, aki miután Moszkvában egész Európát kiszolgáltatta a bolsevizmusnak, oroszellenes szövetséget hívott életre. A görögök azonban egészen másként alakulnak, mint ahogy Londonban képzelték. A Szovjet nem a londoni urakért vagy másokért küzd, hanem kizárólag a bolsevizmus terjesztéséért, hogy Európát katasztrófába döntse.

A miniszter azután rámutatott arra, hogy már az évekkel ezelőtti megkötött balkáni egyezményt is élesen elítélte, mivel ez a pánszlávizmus jegyében történt. Mind a balkánszövetség, mind

Apolló Filmszínházban Az utolsó 5 év legnagyobb sikere!
WALT DISNEY gyönyörű színes mesefilmje

PINOKKIO

Belvárosi mozgó

Jókai regénye: **Trenk a pandur, kalandjai**
Hans Albers-el.

CASINOBAN

Szombattól

Johnny Weissmüller legnagyobb alakítása

TARZAN ÉS FIA

Gyönyörű afrikai felvételek! Harc a bennszülöttekkel! A kis Tarzán kalandjai a fenevadakkal az őserdőben!
Humor! Izgalom!

a letűnt kisantant bizonyítja, hogy a pánszlávizmus európai főhatalomra törekedik.

eigondoláshoz. Meg fogják találni a lehetőségét annak, hogy kevésbé tőkeerős kiskereskedők, akik 1000 pengő befektetését nem bírják el, kisebb cézsegekkel is vállalhassanak érdekeltségeket, amelyek arányában aztán anyagra tarthatnak majd igényt.

Az értekezleten dr. Dobay Kálmán, a Baross Szövetség ügyésze előadást tartott azokról a kereskedelmi társasági formákról, amelyek a tervezett üzemi létesítésénél szövegezték. Az ügy fontosságára tekintettel megjelent az értekezleten dr. Cserezy Béla ipar- és kereskedelmi kamarai fogalmazó is, aki rámutatott a kezdeményezés gazdaságpolitikai jelentőségére és hangsúlyozta, hogy egy keresztény magyar alapon épült szövő-fonó üzem a mai körülmények között kockázattal nem is járhat, úgyhogy annak megvalósítása feltétlenül ajánlatos.

Az értekezlet végén újabb jegyzőkönyvek következtek, amelyek most már elérik a 40 ezer pengőt.

Drámai lefolyású volt és eredménytelenül végződött a riói értekezlet teljes ülése

Rio de Janeiroból jelentik (OFI): Csütörtök délután 4 óra körül tüstök ki a pánamerikai értekezlet teljes ülését. Az értekezlet körében nem kételkedtek abban, hogy a tengelyhatalmakkal való diplomáciai kapcsolatok megszakításáról szóló javaslatot egyhangulag fogadják el és hogy az ülés az amerikai összetartás lelkes megnyilatkozása lesz.

Mindenki elfoglalta már a helyét, csak az értekezlet vezetői késtek. Welles, Aranha, Guinasu és Rosetti az értekezlet elnöki szobájában megbeszélésre ültek össze, amelyre meghívták Uruguay kiküldöttjét is. Később kiszivárogtatott, hogy a megbeszélés drámai lefolyású volt. Argentína követek közölte, hogy nem fogadhatja el a kidolgozott határozati javaslat szövegét, mert az nem mindenben jeli Argentina álláspontját. Komoly belpolitikai nehézségekre való hivatkozással Chile is visszavonta hozzájárulását. Valójában még nem tudják, milyen újabb esemény történt Buenos Airesben és Santiagóban csütörtök reggel és kora délután között, amely miatt a két kormány visszavonta képviselőjének az értekezlet határozatához való elvi hozzájárulását. (MTL)

Német páncélosok sikeres támadása Északafrikában

Keleten a kezdeményezés továbbra is a németek kezében van

Az Új Nemzedék írja: Kairói jelentés szerint az angol főhadiszállás hivatalosan közli, hogy a tengelyes csapatok a kedvezőtlen időjárás ellenére 3 oszlopban támadtak és páncélos erejük zömével behatoltak az angol állásokba. A harcok Marsa Brega környékén folytak. A támadás következtében az angol csapatok amelyek Tuzsedabbiába elbagyása óta állandóan megtartottak kapcsolatukat a tengelyes csapatokkal, állandóan harcolva visszavonultak.

Berlini jelentés szerint ott megállapítják, hogy keleten a kezdeményezés továbbra is a német vezetés kezében van. A német hadsereg képes a szovjet bármilyen hadműveleti sikere vonatkozó törekvéseit megakadályozni és lehetetlenné tenni, hogy a téli háborúban hadászati előkészületeket végezzen a tavaszi harcokra.

Berlinből jelentik (NTL): Péntekre virradó éjszaka brit harci repülőgépek szállottak be a Birodalom főlé és Nyugatnémetországban lakott részeket bombázták. A házak megrongálódtak. Néhány polgári lakos meghalt, néhány pedig megsebesült. Az északnémet partvidéken a sikeres légháritás megakadályozta, hogy az angol gépek bombákat dobjanak le. (MTL)

Turinből jelentik (Stefani): A Stampa ismerteti a támadást, melyet olasz és német páncélosok Északafrikában

az angol csapatok ellen intéztek.

Anélkül, hogy korai jóslásokba bocsátkoznánk — mondja a cikk — megállapíthatjuk, hogy az olasz és német

hadosztályok megőrizték teljes ütőképességüket és mind lelkileg, mind anyagilag készen állanak a további hadműveletekre. (MTL)

Osszeült a spanyol államtanács

Madridből jelentik: (Stefani) A kormány tagjai Franco tábornok elnöksége alatt államtanácsra ültek össze. Az államtanács tanácskozásai 3 napon át tartanak. (MTL)

Az Esti Ujság írja: Ankarai jelentés szerint Papen német nagykövét csütörtökön este rövid látogatásra Istan-

bulba érkezett. Valószínűleg a jövő héten elején tér vissza Ankarába.

Szöfiából jelentik: (MTL) A Bolgár Távirati Iroda közli, hogy teljesen alaptalan egy svájci újságnak az az értesítése, amely szerint Boris király a közeljövőben külföldre utazik.

Szövő-fonó gyárat létesítenek Nagyváradon a textil kiskereskedők

20 géppel, havi 16 ezer méter termeléssel indulna meg az üzem

Nagyvárad. Saját tud. A Baross Szövetség textilosztályában nagyjelentőségű kezdeményezés történt a napokban.

Pođolesák József textilgyáros, szakosztályi elnök javaslatára elhatároztuk, hogy a textil kiskereskedők egy később meghatározandó formájú kereskedelmi társaságba tömörülve szövő-fonó gyárat létesítenek Nagyváradon. Ezzel, legalább bizonyos mértékig, függetleníteni óhajtják magukat a gyárosoktól, akiknek több mint 90 százaléka ma is zsidó s akik a kijelölt nagykereskedőkön keresztül nem juttatják a kiske-

reskedőknek azt az árut, amire szükségük volna.

A terv szerint az üzem 20 géppel kezdene meg működését és havonta mintegy 16 ezer méter anyagot gyártana. Ehhez 100 ezer pengő alaptőkére lenne szükség, amelyből 60 ezer pengőt a gépek beszerzésére, 40 ezer pengőt pedig anyagvásárlásra fordítanának. Egy részvényt, illetve üzletrész névértéke 1000 pengő lenne s egy részvényt legfeljebb öt üzletrészre, illetve részvényt jegyezhetne, nehogy az érdekeltségekben túlzott aránytalanságok álljanak elő.

40 ezer pengő részvényt jegyeztek az első bejelentésre

A szakosztályban nagy érdeklődés mutatkozott a bejelentés iránt, úgy hogy már az első alkalommal 31 ezer pengőt lejegyeztek a kiskereskedők. A

csütörtök esti értekezleten Pođolesák József szakosztályi elnök ismételtén ismertette a tervezetet s az értekezlet résztvevői lelkesedéssel csatlakoztak az

**Keresztény
kereszténynél
vásárol.**

Ausztráliában japán csapatok szálltak partra (?)

Tizenegy japán hadihajó jelent meg Rabaul előtt és azóta megszakadt a várossal az összeköttetés. Singapore védelmére utolsó erőfeszítéseket tesznek az angolok. Minden áron védeni akarják az erődöt

Bernből jelentik: (NTI) Mint az angol hírszolgálat Melbourne-ből jelenti, az ausztráliai hadügyminiszter közölte, hogy csütörtökön reggel két ízben is támadás érte Raboult. Raboul közelében 11 hajót vettek észre. Lehet, hogy a várost kiüritik. Japán repülőgépek bombázták a Salamon szigetekhez tartozó Tulagit. A hadügyminiszter hozzátette még, hogy helyi időszámítás szerint 16 órától kezdve nincs összeköttetés Raboullal és azóta semmi hír nem érkezett. (MTI)

Sanghaiból jelentik: (NTI) Lapjelentések szerint a japánok közvetlenül fenyegetik Ausztráliát és ezért az ausztráliai kormány elhatározta, hogy egyetlen katonát sem küld Angliába, mert minden katonára szükség van Ausztrália védelmére. (MTI)

Bernből jelentik: (Bud. Tud.) Melbourne-i jelentés szerint az ausztráliai hadikabint elhatározta, hogy a menekülteket és egyes külföldieket behívják az ausztráliai utász zászlóaljokba és igénybe veszik munkájukat. (MTI)

Újabb japán előnyomulás a Batang-félszigeten

Tokióból jelentik: (NTI) A császári főhadiszállás közölte, hogy a japán haditengerészet repülői Holland-India hadászati fontos támaszpontjait ellen intézett támadásai során január 15. óta 10 holland gépet semmisített meg. Január 16-án a haditengerészet repülői rajtaütöttek a szumátrai Sanghang és Medan vidékén, szétrombolva az ottani berendezéseket. (MTI)

Tokióból jelentik: (Stefani) A Domeiroda jelentése szerint japán repülőik megint hevesen bombázták Moulmeia katonai célpontjait. Szétbombáztak két repülőgépszínt és két tehervonatot. Más légitájak üzemanyagraktárakat bombáztak és súlyosan megrongáltak. A bombázások nyomán nagy kiterjedésű tüzek ke-

ltek. E vállalkozások alatt egyetlen ellenséges repülőgép sem szállt fel, hogy harcba szálljon a japán gépekkel. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) Múltán a Batang-félszigeten folyó hadműveletek, jól már több napja nem érkezett semmi híre, a most érkezett legújabb jelentések azt közlik, hogy az ellenség tüzérése, amely a védelemben a főszerepet játszotta, jelenleg tovább vonul

viszra, hogy új állásokat vegyen fel. A jelentések szerint a harcok mindkét oldalról renkióvül hevesen folynak. Az ellenség a mandiai öböl irányában vonul vissza. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A japán csapatok csütörtökön 8 órák nehézharc után megszállta Morost, a Batang félsziget nyugati partján, mintegy 8 kilométernyire a már régen elfoglalt Olongapo hadikikötőtől. (MTI)

Ausztráliai csapatmegerősítések érkeztek Singaporeba

Tokióból jelentik: Mint a Domeiroda jelenti, Singaporeba néhány kisebb szállítóhajó érkezett, hogy a brit polgári lakosságot elszállítsa a szigetről. A brit főparancsnokság két-

seghesett erőfeszítéseket tesz, hogy erősítéseket kapjon. Állítólag már repülőgépet is alkalmaztak az erősítések számára. Különböző tudósítók arról is beszámolnak, hogy ausztrá-

Együttműködésre szólították fel a japánok Burma lakosságát

Tokióból jelentik: (NTI) A burmai arcvonalon a japán légierő szakadatlanul heves támadásokat intéz a Moulmeni kikötő ellen. A szárazföldi csapatok együttműködnek a japán repülővel, amelyek heves támadásokkal sok ellenséges csapatot megsemmisítettek és jelentős károkat okoztak az ottani pályaudvarokon is. (MTI)

Sanghaiból jelentik: (NTI) A burmai japán csapatok főparancsnoksága rádióközvetítésben a burmai népet a Japánnal való együttműködésre szólította fel. Ennek célja Burma felszabadítása az évszázados brit imperializmus alól. A japán főparancsnok rámutatott arra, hogy Anglia kiméltlenül kizsákmányolja a burmai népet Japán támogatása megvalósulásaig. A burmai japán csapatok minden erejükkel azon fáradoznak, hogy megvédjék a lakosságot. Ez vo-

natkozik azokra a burmaiakra is, akik kapcsolatban állottak ugyan a brit csapatokkal, vagy a csungkingi rendszerrel, most azonban ezt a kapcsolatot megszakítják és együttműködnek Japánnal. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A Nisi-Nisi Simbun jelenti a megszállt Tavoyból:

Midőn a japánok a város közelében áttörték az angolok védelmi vonalát, látták, hogy a város feletti nyolc angol gép jelent meg és gyújtóbombát szórt le, amelynek következtében több helyen tűz ütött ki. Az angolok a saját városuk bombázását a letartott föld elvének alapján végezték. (MTI)

Indiában rendzavarástól félnek az angolok

Stockholmból jelenti a Budapesti Tudósító: A stockholmi lapok legújabb jelentése szerint a Maláji-félszigeten a harcok a legnagyobb elkeseredéssel folytatók. Katonái megfigyelők azon a véleményen vannak, hogy a Maláji-félszigeten a harcok a válság pontján vannak és a döntés közvetlenül közelben áll.

Melbourneből jelentik: (OFI) Ugy tudják, hogy Új-Britannia szigetről az ausztráliai helyőrség japán megszállástól tartva elvonult. (MTI)

Stockholmból jelenti Stefani: Az

új-zélandi kormány megszavazta a katonák sorozását. Ennek értelmében minden 18 évtől 66 évig terjedő korú férfinak jelentkezni kell a katonai nyilvántartásban. (MTI)

Stockholmból jelentik: (Stefani) Londonból érkezett hírek szerint az angol hatóságok igen szigorú rendszabályokat léptettek életbe Indiában, hogy megelőzzék a rendzavarást. Az India védelméről szóló törvény alapján megtiltották a munkaszüneteltetést és a munkás-kizárást. (MTI)

A német és olasz véderőfőparancsnokság jelentése

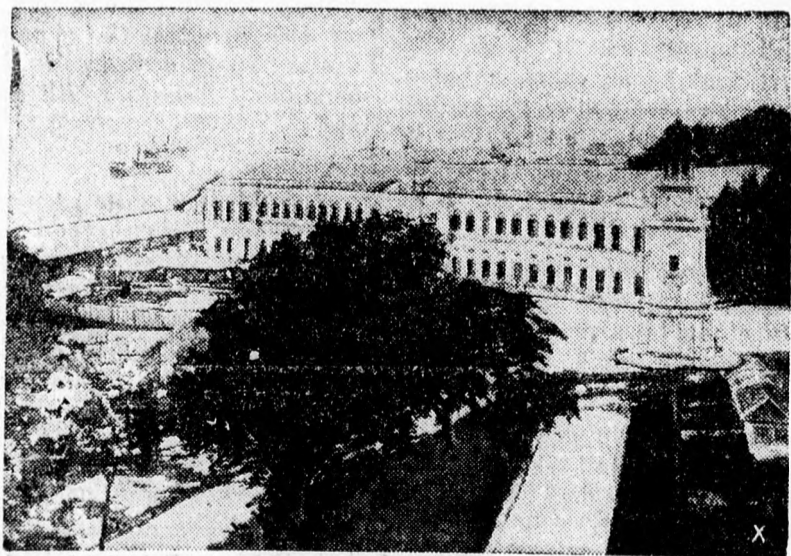
Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról közlik a NTI-vel. A véderő főparancsnoksága közli: A Krim-félszigeten az ellenségnek a Sevastopol bekerítő arcvonal ellen intézett többszöri előretörése meghiúsult. A Donec arcvonalán, valamint a keleti front középső és északi szakaszán az ellátó harcok tovább folynak. Sok ellenséges támadást vertünk vissza. Leningrádnál a szovjet ismételt kitörési kísérleteit meghiúsítottuk. — A Korea felé vezető tengeri úton harci gépeink megrongáltak egy nagy szovjet kereskedelmi hajót. Harci gépek Skócia előtt elsüllyesztettek egy

hatezer tonnás kereskedelmi hajót és egy hatszáz tonnás szénszállítóhajót. Anglia délnyugati partjai előtt egy kereskedelmi hajót megrongáltak. Észak-Afrikában német és olasz páncélosok cirenaikai állásaink előtt felvonuló angol erőket vertek vissza.

Az ellenség menekülésszerűen vonult vissza.

Németország északnyugati partvidéke felett öt ellenséges gépet lelőttünk. Január 11. és 21. közt a brit légierő 36 gépet veszített. Ugyanezen idő alatt az Anglia elleni harcban 16 gépünk veszett el. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani) Az

Penang kikötője

olasz főhadiszállás 500. közleménye: Cirenaiában szerda óta áll a harc az olasz, német pancéllakulatok és az ellenséges egységek közt. A német

legiórő Málta repülőtereit és kikötő berendezéseit bombázta. Német vadászok lelőttek egy angol gépet. — (MTL)

Stockholmból jelentik: (NTI) Mint a svéd lapok közlik, a svéd kereskedelmi hajóhad a jelenlegi háborúban 180 hajót veszített 300.000 tonnával. (MTI)

Még mindig nem történt döntés a riói értekezleten

Argentina és Chile továbbra is ellenáll a súlyos angolszász nyomásnak

Riódéjaneiről jelentik: (NTI) A pánamerikai értekezlet albizottsága esütörtökön délelőtt foglalkozott a diplomáciai kapcsolatok megszakításáról szóló javaslatl. A kérdést az értekezlet teljes ülése előtt a védelmi bizottság is tanulmányozza majd. — (MTL)

Buenos Airesből jelentik: (NTI) Fél hivatalos forráshól származó híre szerint az argentin kormány elfogadta a riói értekezletnek azt a közvetítő javaslatát, hogy minden egyes állam parlamentje döntson a diplomáciai kapcsolatok megszakításáról (MTI)

Amszterdamból jelentik: (NTI) A spanyol fővárosba még nem érkezett végleges híre annak, hogy a riói értekezleten képviselt amerikai államok már is elhatározták a diplomáciai viszony megszakítását Németországgal, Olaszországgal és Japánnal. Minden jel arra mutat, hogy az erre vonatkozó indítványt nem bocsátották szavazás alá. (MTI)

Sumner Welles szerint „minden rendben van”

Buenos Airesből jelentik: (NTI) A „sütörtök reggeli” lapoknak azokkal a riói jelentéseivel kapcsolatban, amelyek szerint Argentina éppúgy, mint Chile fenntartás nélkül hozzájárult a közvetítő megoldáshoz, Rothe, ideiglenes külügyminiszter kijelentette, hogy az argentin kormánynak ilyen végleges elhatározásáról sincs tudomása. A sajtó által közölt állítólagos megegyezési formula nem fedi az argentin kormány felfogását. (MTI)

Lisszabonból jelentik: (Stefani) Riói jelentés szerint a pánamerikai értekezlet eddigi határozatai csak korlátozott jelentőségűek. Mindazokat a híreket, amelyek a tengelyhatalmakhoz és Japánhoz fűződő diplomáciai viszony megszakítására vonatkoznak, elbarnakodottaknak tekintik.

Santiago de Chibéből jelentik: (GFI) Chile nem változtatja meg magatartását a tengelyhatalmak irányában — jelentette ki a chilei külügyi államtitkár. (MTI)

Riódéjaneiről jelentik: (Bud Tud) Sumner Welles újabb tanácskozást folytatott a brazilai külügyi miniszterrel.

**Pártoljuk
a keresztény
kereskedelmet!**

niszterrel. Amikor a külügyminiszteriumot elhagyta, újságírók előtt azt a kijelentést tette, hogy minden rendben van 21 amerikai nemzet szabályszerű határozatára, ugymond, a pén

teki nap folyamán kerül sor. Természetesen az egyes országok parlamentjeinek hozzájárulása is szükséges — fűzte hozzá az amerikai külügyminiszter helyettese.

Roosevelt haditervet dolgozott ki a tengelyhatalmak ellen

Lisszabonból jelentik: (Stefani) Washingtoni hírek szerint Roosevelt elnök vezérkari tisztekkel együtt haditervet dolgozott ki Japán és a tengely másik két állama ellen. (MTI)

Washingtonból jelentik: (OFI) Az Associated Press közleménye szerint a hadtervezetnek első pontja minden kereskedelmi korlátozás megszüntetését minden olyan szabály megszüntetését kívánja, amelyek a háborúhoz szükséges lőszerrel és egyéb árucikkkel szabad forgalmat korlátozzák. A második pont értelmében

szabad nemzetközi pénzügyi létesítmények, amely az árucikkek megkönnyítésére és a tranzakciókhoz eredő költségek kiküszöbölésére vezetne. A pénzügy az aranyalapon épülne fel.

A harmadik pont munkaprogramot kíván teremteni a nyugati félteke számára. A terv a továbbiakban arról gondoskodik, hogy az Egyesült Államok tengerészeti és légi egységeit

felhasználják a kereskedelmi hajók kísérésére (MTI)

Washingtonból jelentik: (OFI) Hull külügyminiszter szerdán a külügyminisztériumban megbeszélést folytatott Litvovov szovjet nagykövettel. Hull a sajtóértekezleten kijelentette, hogy nagyfotosságu kérdéseket vitattak meg. A külügyminiszter nem volt hajlandó nyilatkozni az argentin elnök kijelentéséről, amely szerint Argentína lakosságának többsége ellenzi a tengelyhatalmakkal való diplomáciai viszony megszakítását. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) Az angol hírcsoda jelentése szerint Cripps volt moszkvai angol nagykövet Angliába érkezett. (MTI)

Ankarából jelentik: (OFI): Az angol nagykövet szerdán több órás megbeszélést folytatott a török köztársasági elnökkel és a külügyminiszterrel. Ugy tudják, hogy az angol diplomata azért kért kihallgatást, hogy személyesen tájékoztassa a török vezető államférfiakat moszkvai megbeszéléséről. (MTI)

Meghalt Beke Boldizsár premontrei kanonok

A jászóvári premontrei kanonokrend gyásza

Hosszú és türelmesen viselt szenvedés után Isten akaratában megnyugodva huryta le szemét a váradszentmartoni konvent tagja Beke Boldizsár Benjámín premontrei kanonok, aki munkás életének javát Nagyváradon töltötte. 1868. év szeptember 7-én született Csikszentsimonban lófő-nemes székely családból. Iskoláit szülőhelyén és Csiksomlyón végezte. A premontrei rendbe 1887. október 9-én öltözött be, majd a jászóvári hittud. és a budapesti tudományos egyetem; tanulmányai után 1891. november 15-én ünnepélyes fogadalmat tett, illetve az év december 17-én pappá szentelték.

Aldásos működését, mint okleveles főgimnáziumi tanár 1891-ben Rozsnyón kezdte, majd 1894-től Nagyváradon tanárkodott 1899-ig, amikor is betegesen Leleszre került. Innen a lábadozót 1900-ban Jászóra helyezték prépostságnak. 1901-től kezdve újra Nagyváradra került, ahol egyfolytában 1918-ig volt tanár. Nem volt Nagyváradon olyan jelentős társadalmi (jóléti vagy kulturális) megmozdulás, egyesület, melynek szorgalmas munkása ne lett volna. 1916-tól a kassai kir. konviktus

alkormányzója volt 1918-ig, majd 1918-tól máig a váradszentmartoni társház tagja, illetve házfőnöke. Innen került vesebajjal a nagyváradai irgalmaok kórházába, majd — esetleges operáció reményében — a budapesti Apponyi-poliklinikára. Állapota azonban nem javult, visszavágyott régi működési helyére, főképp azért, hogy itt mutathassa be az ebben a hónapban esedékes aranymiséjét, amiben azonban megakadályozta őt súlyos betegsége, mely ágyhoz kötötte; míg tegnap 22-én déli fél 2 órakor az Ur kegyesen magához szelítette.

Kedves egyéniségét százakra menő volt diákja, barátja és tisztelője soha se felejtje el, akivel a magyar élni-akárás eszméjének egyik erős pillére dől ki.

Temetése 24-én délután 4 órakor lesz az olasz temető Haller-kápolnájában. A temetési szertartást dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök vezeti a rendtársak segédletével. Lelkiudvéléért pedig 26-án (hétfőn) délelőtt 8 órakor mondanak szentmisét a premontreiek templomában.

Egy élet margójára...

Kialudt egy csillag az égen, mert örökre lehunyt a pillait egy mosolygó szempár, kialudt egy izzó, Jehéppapi lélek mécsé s elindult a vándor az utolsó nagy Számadásra.

Elfáradtál nagyon Drága Testvérem! .. Ülünk le egy pillanatra az 50-es határkőnél, rázzuk le a hosszú út porát s fűrösszük meg félkünet az isteni kegyelem üdítő forrásánál. Tekintetünk a multba mereng... épp 50 éve (1891. dec. 17.) annak a nagy „vitéző” aratásnak, amikor Téged az Ur harcos papjává avatott. S Te felkötötted a tudás és ékakat nagy kadját s elindultál az áldozatos életre. Rozsnyón, majd Nagyváradon kezdted meg a nagy lélekugar szántást. Csudálatos Istenben-bizásod és hihetetlen kitartással furakodtál a mázsás rögökbe, kerestél a magyar lelkek aranyát, hogy az Ur oltárára hardjad. Mint hűség legyvertársaid követtünk a mindig rögös utakon s bántuk székely-magyar lelked égbe-nvülását, melyet a kálváriás magyar élet terhei a legsúlyosabb időkben sem tudtak megtörpenni. Elnéztünk öröhciden, a régeken Jászó, Lelesz, Kassa, legfőképp Nagyváradon, mint állt őrt a magyar vartán gerinces egyéniséged, mellyel diákjaid s nemzet igazáért, a saját elveidért száltál harcba s nemes alakod alattomoságra, szolgálathúságra sohase görbedt, de alázatra mégis meghajlott: .. az Ur előtt!

S most utolsó sőhajásra visszajöttél a szép Erdélybe, ahol Isten jószág Napja élször sütött rád; ahol először gyönyörködte a ragyogó csillagok milliárdjaival kiveri égbolton; ahol először ringatta el zsenge lelkedet a trillázó paszirta dula, a kék szemű ibolya illata; ahol szíved édesanyád ajkának mézét s gondtalanul üztél a tarka lepkéket, vagy futottál verseny a tavasi szellővel ..

S most amikor mi az emlékek herceget lelével telesszort útját járjuk, szerető szívünk kigyult mécsésének égbeszálle áldozati füstjénél szállani engedjük hétköznapiok nyugétől szabadult érzéseinket: hálánkat éretted az Urhoz, imánkat kegyelemért az aranymisédhez, melyet már odafönn az égen mutat sz be, amikor kitárt karod áldozó kelyhében Istenhez vágyó lelkedet nyujtod utolsó áldozatul.

Bár hosszú utadra mi még nem kísérhetünk el, lemaradtunk szerető rendi testvéred, még sokan tégedünk a kegyelem oltára előtt: Téged szerető maradék magyarok! Aztán... mi újra nekivágunk a nagy magyar ugarvetségnek, a rögös útnak, mert hi bennünket Krisztus: fili mi, sequere me!

A Nagyvárad-olasz temető külön parcelláján domborodó sírhalmom megnyitjuk az emlékezés mécsését... .. Önmagát emészté az árva, piszoló gyertya, okárcsak az a lelke, aki azért élt, hogy lelked világítson előttünk, de közben önmagát is felémésztette a magyar jövőért. Lelke közöttünk virraszt, csak a teste nyugszik ott, ahová mint az áldozatos hon szeretet felmagasztosult égő csipkebokrához — oldott saruval járul az utókor s barátainak kegyelele.

—ny—kál.

HOGYAN ÉLNEK A KÜLFÖLDI MAGYAROK?

Súlyos népesedési problémák a romániai németeknél

Jakabffy Elemér és Willer József Lugoson megjelenő folyóirata a *Magyar Kisebbség* betöltötte huszadik évfolyamát. Nemrég, alig pár hónapja, a brassyói *Gazeta Transilvaniei*, a legelső román napilap, mely a magyar uralom idejéből a századik évfolyamán is túljutott, még élesen támadta és a betöltését követelte. Ez még eem sikerült, tekintettel arra az elismerésre és jóhírnévre, amit a folyóirat a német, francia és román nyelvű kiadványaival a külföldön is elért magas színvonaláért és tárgyilagosságáért alapján.

A folyóirat december 16-iki száma a bukaresti *Volk im Osten* október 13-iki füzetének figyelemreméltó adatait idézi a romániai németek sűrűsége népesedési viszonyairól. A *Gebiet Banat* felülvizsgálta és összegezte 1940. évi népesedési adatait a nyolc kerület németiségénél mindössze kétfőben mutat emel-

kedést, a többiben mind nagyarányú csökkenést, amely a halálesetek többségével a születések fölött, a 159 leiket is eléri némelyik helyen. De siralmas a helyzet a Temesközön (Bánáton) kívül az egész romániai németiségre nézve. Ha figyelembe vesszük, hogy míg a Német Birodalomban ezer lélekre 14,7 születés esik, a romániai németiségnél a legszegényebb rétegnél is csak 4,3, a vagyonszűkebb rétegnél 3,5 ez az arány szám. Vagyis az „egyke” a román uralom alatt élő németiség számára ugyanolyan súlyos probléma, mint nálunk a Dunántúlon. Egyébként a romániai németiség népközösségi szervezkedése lakadatlannal folyik. Kulturális, Kutatóintézet s ennek keretében külön történelmi kutatóintézet. Legújabbban egészségügyi kataszter felfektetését rendelte el a népcsoportvezetőség.

így nagyon túl van terhelve.

A magyar főiskolásoknak az idén nyáron nem engedték meg, hogy átmenjenek Magyarországra, holott e te-

kintetben a szlovák főiskolások átmenete tárgyában érintkezésbe lépett a magyar főiskolások szervezeteivel, amelyek korlátlanul biztosítottak helyet. Mivel továbbá a főiskolásokra kötelezővé tették a munkaezolgáltatást a magyar gazdák bejelentették igényeiket magyar nemzetiségű főiskolások alkalmazására. Ennek ellenére a magyar főiskolásokat nem oda, hanem máshova osztották be.

Eletjelt adott magáról a horvátországi magyar szervezet

Ismeretes, hogy az 1939-es horvát-szerb kiegyezés után Mosekék az akkori horvát autonóm-területen a magyarságnak bizonyos jogokat biztosítottak. Megengedték hogy a horvát bán-ságban Magyar Közművelődési Közösség címen magyar kulturális egyesület létesüljön. 1940 május havában a köz-művelődési egyesület alapszabályait is jóváhagyták.

Megindult a magyarok szervezkedése zágrábi központtal és különösen a magyar egyetemi haligatóság fejtett ki jelentékeny működést. A többszáz lélekkel rendelkező magyar helységekben kulturális egyesületek alakultak, mint a magyar közművelődési közösség helyi fiókszervezetei. Kulturális előadásokon kívül főcéljuk volt a magyar iskolák felállítására amelyeknek feladata lett volna az elkobzott magyar Julián-iskolák örökét átvenni. A magyar szülők kérvényeket adtak be, hogy magyar tagozatot állítsanak fel ott, ahol a törvény értelmében megvan a kellő magyar növendékek száma. Az öszeírásokon kívül azonban reális eredményt elérni nem igen tudtak, mert hiány volt magyar tanítókból. Mindenesetre az első kezdeményezés legnehezebb munkáján már túl voltak, mert a magyar szülők magyarnak vallották magukat és kívánták, hogy gyermekeiket magyar tagozatu iskolákba irassák. A horvát bán-sági magyarságnak külön hetilapja volt. *A Nép*, mely Zágrábban jelent meg.

Jugoszlávia felbomlása után a magyar kisebbség vezetői átvették Magyarországra és Ujvidékre költözött az egyetlen horvátországi magyar lap. *A*

Nép is. Ezután a horvátországi magyar kisebbség alig hallatott magáról. Sajtó-organuma nem lévén, a szervező munkát is nehezen tudták ellátni. A horvát állam a német kisebbséggel szemben igen nagylelkűnek bizonyult és megismerő szervezkedési lehetőséget adott számukra, melynek élén német nemzetiségi államtitkár áll. A magyarok helyzete azonban sokkal nehezebb volt. Kulturális, gazdasági és vallási téren eszék erejükre voltak utalva s a horvát állam részéről kívánságaik teljesítésére megértést és támogatást alig találtak.

A *Hrvatski Narod* december 20, majd a *Hrvatski List* december 25-iki számaiban felhívást tett közzé a Magyar Közművelődési Közösség, mint a régi magyar szervezet törvényes utóda s ebben felhívást intéz a horvátországi magyarokhoz, hogy katonai szolgálatuknak tegyenek eleget és a horvát állam hivatalos közegeinek felhívására jelentkezzenek azokra a harcokra is, amelyekben az anyaországi magyarság vesz részt Európa közös ellensége ellen.

Az eszéki és eszékvidéki magyarok helyi szervezete Eszéken helyi nyilvános ünnepséget tartott, amelyen megjelent az eszékvidéki magyar falvak képviselője is. Gyászünnepegyüttön Pethő Józsefről emlékeztek meg, aki a boszniai harcokban esett el. Az Eszéken megjelenő *Hrvatski List* (4) közzéteszi, hogy a boszniai harcokban az eszékvidéki magyarságnak új hősi halottai vannak. kik a boszniai harcokban elesetek. A magyar csoport gyűjtést rendezett, hogy a hősi halottak hozzátartozóit felsegélyezze.

A szlovákiai magyarság iskolaügyi panaszai

A szlovákiai magyarság iskolaügyi helyzetére vonatkozólag az 1942. évi költségvetés tárgyalása során a szlovák parlamentben Esterházy János ismertette a magyarság néhány panaszát és azokra az iskolaügyi minisztertől kért orvoslást.

Megemlítette, hogy a népiskolai törvényhez kiadott végrehajtási utasítás intézkedik az u. n. „personális komissió” felállításáról (személyi bizottság). Az új törvény értelmében a megüresedett tanítói állások betöltését ezentúl a személyi bizottság végzi. Ennek tagjait a minisztérium nevezte ki s ezek között egyetlen magyar sincsen. A magyarsággal elvárja, hogy legalább egy magyar tagja legyen a bizottságnak.

Ugyancsak kéri a magyarságot azt is hogy az u. n. iskolai vyborok (iskolai tanácsok) keretében is gondoskodjanak megfelelő magyar képviselőről, főleg azért, mert több olyan magyar iskola van, amelyek szlovák törzsinstitutok párhuzamos osztályai, illetve iskolái.

Az iskolai segédesszüközök beszerzésére vonatkozóan is jelent meg rendelet. Ezzel kapcsolatban a magyarság kéri,

hogy a magyar iskolák felszerelésére is ugyanolyan gondot fordítsanak mint a többi iskolákra. Különösen a magyar gimnázium szertárai és laboratóriumi felszerelése hiányos, eltekintve attól, hogy nincs a laboratóriumnak megfelelő helyisége sem. A szertári anyag nagyrészt a magyar társadalom áldozatkészségéből gyűjtötték össze.

Kéri a magyarságot az új népiskolai törvény értelmében való iskola átvezetéssel kapcsolatban, mely szerint a személyi kiadásokat minden fajta iskolánál az állam, a dologi kiadásokat pedig a község rendezi. hogy a magyarság e téren is egyenlő elbánásban részesüljön. Így pl. Vereckén az egytanos erős szlovák állami iskola költségvetése 7000, a hátrtanerős magyar iskolára csak 6000 koronát engedélyeztek. Súlyos problémája a magyarságnak a tanteremhiány is. Ennek következtében a gyermekek elhelyezése egészen len, az osztályok túlszűfoltak és sok helyütt, mivel nincs tornaterem és elég tanterem, más iskolákba kénytelenek járni a gyermekek.

Súlyos problémája a magyarságnak Nyitra vidéke

Nagy problémája a magyarságnak Nyitra vidéke. Nyitra eddig nincs magyar elemi iskola, jóllehet 100-nál több gyermek jelentkezett. Sérélme azonkívül a magyarságnak, hogy a gyermekekkel felvételi vizsgát tettek, pedig a szülőknek szuverén joga hogy mely iskolába járattja gyermekét. A vizsga 16 gyermeket talált alkalmasnak a magyar iskolába való járásra és így a magyarság nem kapta meg az iskolát holott a népiskolai törvény 30. §-a kimondja, hogy 15 tanuló esetében a népcsoport állíthat fel iskolát, ha ebből az államban semminemű kár nem háramlik

Sérélme a magyarságnak a névelmezés alkalmazása is. Annak ellenére, hogy az elnemzetlenítést a szlovák alkotmánytörvény tiltja, állandóan folyik a névelmezés alapján a magyar gyermekeknek szlovák iskolába való áttétele. Alsódobokon 15 magyar gyermeket áttettek a szlovák iskolába szlovák hangzású nevük miatt, pedig sem ők, sem szüleik nem tudnak másképpen csak magyarul és eddig is magyar iskolába jártak. Ugyanez az eset fordult elő Királyiban, Vicsáppapátip, Egerszegben.

Mintán megszűnt a magyar tanítóképző, nehéz helyzetben van a magyar tanítóutánpótlás is, főleg férfierőben nagy a hiány. Nehezebbé teszi a helyzetet az, hogy a hontalan magyar tanítóknak nem adják meg az állampolgárságot. Hiba az is hogy a sok női tanerő között működik olyan is, akinek nincs képesítése, holott van teljes képesítéssel rendelkező férfitanerő.

Tanonoktatás terén a helyzet a következő: a pozsonyi tanonciskolába 250 magyar tanonc jár, bár a magyar tanoncok száma jóval több. A magyar osztályok részére csak egy rendszeresített magyar tanítója van az iskolának, aki

A magyarok áttelepítése Horvátországból

A Horvátországban megjelenő *Deutsche Zeitung in Kroatien* (6) foglalkozott a horvátországi magyarsággal. Számukat 85—90.000-re teszi. Ez a szám megfelel annak, amit általában magyar részről hangoztatni szoktak a horvátországi magyarokat illetőleg. A szerbek 1921-ben s utánuk a horvátok is 1941-ben a horvátországi magyarok számát csak 70.000-re tették. A németnyelvű lap a magyarok áttelepítését azért tartja

szükségesnek horvát részről, mert ezáltal a horvát egység jobban biztosíthatna volna. A lap véleménye szerint magyar körök is magukévá tették a horvátországi magyarok áttelepítésének kérdését, mivel így biztosíthatják azok fennmaradását. A lap nem foglalkozik a eszéklyámu magyarországi horvátok áttelepítésének kérdésével, amivel a horvát-magyar nemzetiségi kérdés teljes megoldást nyerhetne.

Szombaton megalakul Szabadka törvényhatósági bizottsága

Szabadkáról jelentik: A felszabadult Szabadka törvényhatósági bizottsági tagjait kinevezték, megtörtént a főispán és a polgármester kinevezése is. A törvényhatósági bizottság ünnepi alakuló diszközgyűlését január 24-én délelőtt 11 órakor tartja.

Nemzetiszínű keretben nyomatta ki a közgyűlési meghívót Völgyi János dr. polgármester, bejelentve, hogy „az isteni gondviselés szent végzéséből ragaságának méltatlan bilincseitől meg-

szabadult és Szent István királyi kardinális oltalma alá visszakerült Szabadka, szabad királyi város törvényhatósága ismét megalakult.

A diszközgyűlésen iktatják be Reök Andor dr. főispánt, bejelentik a polgármester és a tisztviselők kinevezését. A közgyűlést megelőzően a törvényhatósági bizottság tagjai a városháza előcsarnokában gyülekeznek és részt vesznek a Szent Teréz kegyuri főtemplomban tartandó ünnepélyes Veni Sanctón.

Keresztény kereszténynél vásárol.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Ülést tartott a 42-es bizottság. Budapestről jelentik. (MTI) A 42 tagú országos bizottság csütörtökön ülést tartott és utólagosan jóváhagyta a miniszterium több rendeletét valamint a Budapest Székesfőváros területén nyílt árusítási üzletek nyitási idejének szabályozásáról szóló rendelettervezetet.

AZ 1 ÉS 2 PENGŐSÖK BECSERÉLÉSÉNEK HATÁRIDEJE JANUÁR 31. Budapest, A MTI jelenti: Illetékes helyen felhívják a közönség figyelmét arra, hogy az egy- és kétpengős ezüst érméket a Magyar Nemzeti Bank intézetei csak január 31-ig cserélik át alumínium érmékre. A közönség érdekeit, hogy az ezüst érmék átcsereléséről mielőbb gondoskodik.

ÖT ÉVI FEGYHÁZ FIZETÉSI ESZKÖZZEL ELKÖVETETT BÜNTETÉSI MIATT. Budapestről jelentik (Bud. Ért.): A Magyarországi írja: A büntető törvényszék ma tárgyalta Léli Ignác zsidó kereskedelmi utazó fizetési eszközzel elkövetett büntetést. Büntőnek mondta ki a törvényszék és ezért öt évi fegyházra, tíz évi hivatalvesztésre ítélte. Léli a múlt évben hat ízben román területéről aranyat csempészett be Magyarországra és dollárért, pengőért adta el. A dollárt és pengőt visszacsempészte Romániába. Az ítélet nem jogerős.

A Boldog Margitról nevezett Leánykongregáció 25 éves megalakulásának évfordulójára alkalmából ünnepélyt rendez. 1942. január 25-én reggel 9 órakor az Olasz „Szentlélek” plébánia templomában közös szentáldozást tart. Délután fél 5 órakor az Orsolya zárdában díszelőadást rendez. 1. Himnusz. 2. Ünnepi beszéd. 3. Beszámoló a Kongregáció 25 évéről. 4. Boldog Margit élete. Előközpokkel és énekkel.

Kilencven bányász lelta halálát a franciaországi bányalég robbanásnál. Vichyből jelentik: (NTI) A san-ctoni bánya aknájából, ahol bányalégrobbanás történt, eddig 40 halálos áldozatot hoztak fel. A mentési munkálatok kevés reménnyel kecsegtetnek, úgy hogy a halálos áldozatok száma 80-90-re tehető. (MTI)

Temetések. Lőfő esikezent moni: Béke Boldizsár Benjámin premontrai kanonok, gimnáziumi tanár 74 éves korában meghalt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Haller kapunál. — Balkus Mihályné, Matzauer Helén 46 éves korában meghalt. Temetése szombaton délután 2 órakor lesz a Steinberger-kápolnában. (Bédfély: „Concordia”)

Eltemették a Hangya Szövetkezet elnökét. Budapestről jelentik a MOP: A magyar közélet nagy halottját, a magyar szövetkezeti mozgalom uttörőjét Korlát Bernáth István titkostonácsost a Magyar Tudományos Akadémia tagját, a Hangya Szövetkezet elnökét, számos egyesület és társaság tisztelőit, elnökét és tagját, a 88 éves korában meghalt közéleti férfit csütörtökön délután temették el a Farkasréti temetőben. A gyászszertartást Ravasz László püspök végezte.

Birdetés. Nagyvárad thj. város I. fokú iparhatósága. 55437-1941. szám. — Doby Róza, Szaniszló-utca 35 szám alatti lakosnak a Malom-utca 10. szám alatti telken fetelep felállítása céljából az elsőfokú iparhatósághoz benyújtott kérelme és az 1884. XVII. tc. 27. §-a alapján a helyszíni tárgyalást 1942. év február hó 4. napján délelőtti negyed 10 órára füztem ki. Erről a kérdéses telek körül lakó szomszédokat, általában a közönséget azzal a felhívással értesitem, hogy mindazok kik a tervezett telep ellen bármi okból kifogást akarnak tenni, azt az elsőfokú iparhatóságnál (Városháza II. em. 16. szám) a tárgyalás napjáig írásban, a helyszíni tárgyaláson pedig szóval előterjeszthetik Nagyvárad, 1941. december 20. Dr. Varga László s. k., tanácsnok, mint I. fokú iparhatóság.

Elhalasztották a diákkaptár ünnepségét. Nagyvárad. Saját tud. A diákkaptár ünnepélyt, amelyet ma léli 12 órára terveztek a Zrínyi Ilona kereskedelmi leányiskolában, elhalasztották, mert Kiss József tankerületi főigazgató, aki okvetlenül részt akar venni az ünnepségen, családi okokból nem jelenhetett meg.

Nagyvárad i sütőmunkások közgyűlése. A Nemzeti Munkaügyi-pontban tömörült sütőmunkások folyó hó 25-én, vasárnap d. e. 9 órai kezdettel évi közgyűlést tartanak amelyre minden tag megjelenését kérjük. a tagsági könyveket hozzák magukkal.

Zathueczky Éde HEGEDUESTIE
a Református Kulturházban (Gr. Teleki Pál-utca)
ma pénteken, január 23-án, este 8 órakor lesz megtartva
Zongorán kísér: **Laurisín Miklós**
Jegyelővétel: Nem: eti Papir- és Könyvüzletében, Rákóczi-ut 9. Tel. 14-25

Pénteken kezdte meg a törvényszék a dezséri gyilkosok ügyében a főtárgyalást. Nagyvárad. Saját tud. Pénteken kezdte meg a nagyvárad i királyi törvényszék a dezséri gyilkosok ügyében a főtárgyalást. Még 1935-ben történt, hogy Margitta meletti Dezsér közösgben egy bálon valami csekélyesség miatt hajbakapott Magyar György, Magyar Tivadar, Szakacs György és Orbán Tivadar román legények. Ez aztan parázs verkedéssé fajult s így történt meg, hogy Szakacs Györgyöt úgy hely behagytták, hogy a helyszínen sérült seibe belehalt. A főtárgyalás román tolmáccsal igen nehezen halad s lapzártáig csak négy tanu sikerült ki hallgatni.

Önállósítás; lehetőség keresztény iparosoknak és kereskedőknek Máramarosban. Érdeklődők tájékoztatásért fordulnak a máramaroszigeti alispánhoz. Máramaros varn egye alispánja nyilvánosságra hozta, hogy számos keresztény egzisztencia részére nyílik letelepedési alkalom. Téesöre fogászt szücsmeztet, fényképezet, szitkészítöt, edénykereskedöt, varronöt, tégláregztöt sárkökereskedöt és szilárdast keresnek. Akna-szlatinára szücsmeztet méhészt és építőanyagkereskedöt tudnak elhelyezni. Aki hajlandók lennének Máramarosban letelepedni, forduljanak közvetlenül a vármegye alispánjához Máramaroszigetre. Előnyben részesülnek a többgyermekes családapák. Keresztény származás igazolandó.

Kávéházakban és vendéglőkben kérj: Magyar Lapok-at.

Korona Filmszínházban
LELKI KLINIKA
Jávör Pál, Turay Ida, Hidvéghy Vali, Vaszary Piri, stb.

A Katolikus Legényegylet kebelében működő Liszt Ferenc énekkar újra megkezdi működését. Felhívjuk a dalkedvelő leányok és fiuk figyelmét a f. hó 23-án, pénteken este 8 órakor tartandó alakuló gyűlésünkre. Minél nagyobb számban való megjelenésüket kéri a Vezetőség.

A Nagyvárad i Árpád Lövész Egyesület műsoros bajtársi összejövetelt rendez a Tűzharcosok székházának 1. emeleti ragytermében folyó hó 24-én, szombaton este 8 órai kezdettel. A műsort a Városi Vasut tehetséges műkedvelő gárdája és kiváló zenszka szolgáltatja. Belépődíj nincs. A bajtársi összejövetelre minden lövész és vendégeit szeretettel várunk.

Zsidók nem vehetnek részt ökölvívó versenyeken. Budapest. A Budapesti Értesítő jelenti: A magyar ökölvívó szövetség főtájkára kijelentette: A szövetség elnöki tanácsa a legutóbbi ülésén egyhanguan elhatározta, hogy a fennhatósága alatt rendezett versenyeken nem szerepelhetnek azok, akik az 1941. évi XV. ik tc. alapján zsidóknak minősítendők.

Készülnek már a meghívók

a nagyvárad i hivatásos újságírók február 8-iki teaestjére, mely az ideai farsang legkiemelkedőbb társadalmi eseményének ígérkezik. Nem lesz ott hangos heje-huja, kivilágos-virradatig tartó mulatozás, — ez nem méltó a mai időkhez — de lesz hangulat, ölet, vidámság, ami még a legkomolyabb időkben is jussa az életnek. Hiszen éppen ezek azok a tényezők, amelyek enyhítik és könnyebben elviselhetővé teszik a történelmi idők súlyos megpróbáltatásait. Jókedv nélkül nincs élet, az életnek pedig nem szabad megállnia. Jelszó tehát: hangulat, jókedv, vidámság az újságírók teáján, február 8-ikén!

A CURENTUL A ROMÁNOSÍTÁS ÉRT KESEREG. Bukarestből jelentik: A Curentul január 22-iki számában a románosító politikával foglalkozva azt írja, hogy a románok tulajdonképpen két fronton küzdenek: egy külső és egy belső fronton. A külső fronton a Szovjetunió ellen harcolunk. A Szovjet letti győzelmet illetően semmi kétség sincs, de annál több aggodalom tölti el az embert a belső fronton folytatott harc kimenetele felől, holott ez könnyebbnek látszott. A románosítást úgy kell végrehajtsai, hogy a zsidók helyébe mindenütt románok kerüljenek.

Folyóirat-szemle

Megjelent a repülök két lapja. Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat új száma most jelent meg. Repülő emlékek a hadimúzeum repülőtermében címmel rendkívül érdekes cikket közöl a lap. Raczok Lajos tollából: Különös figyelmet érdemel még viléz Hefty Frigyes cikke a repülő könyvekről, valamint Szilass Tibor é: Nagyiványi Zoltán novellái. Képekket, tarkított cikket keretében ismeret be a lap a német légierek új iskolagépéről valamint a repülőgép anyahajókról. A légi krónikát Bisits Tibor repülőnagy, míg a világ repülőhíreit Udvary Jenő szazados ismerteti. A szokásos rovatokon kívül repülőgépet is közöl az új szám. Jánosy István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. A magyar fiuk repülőlapja: az Ifju Repülő új száma is most jelent meg. Egy modell chndul címmel igaz történetet közöl a lap a világháboru előtt időkben. A Vöröskereszt a repülök munkájáról dr. Pados Pál, a zárttéri „kacsa” modell építéséről Benedek György ír. Az érdekes beszámolón kívül a lap teljes modell tervezőrajtot valamint modell építéssel kapcsolatos ismertető cikket is közöl. A rendkívül szépen illusztrált folyóirat mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a két lapból a kiadóhivatal, Budapest, VII. Király-u. 93. kivanatra, ingyen küld.

Nagyvárad
thj. város új utcaelnevezéseivel
megjelent térkép ára:
fekete nyomással 1.60 P
szines nyomással 2.—

Február 1-én új rend lép életbe a teherautófuvarozásnál

A Vasúti és Közlekedési Közlöny legújabb száma közzé teszi, hogy február 1-től kezdve a közúti közhasznú tehergépkocsifuvarozás terén új rend lép életbe és a helyközi fuvarozást a magyar vasutak bonyolítják le a MATEOSZ-szal karöltve. A vasutak a teherautókat az ország különböző helyein létesített, úgynevezett fuvarfelvételi helyek útján becsájtják a fuvaroztató közönség rendelkezésére. A szállítmányokat külön erre a célra rendelt fuvarlevéllel veszik fel. A fuvarlevelek egyelőre csak a fuvarfelvételi helyen kaphatók. Az 5 tonnánál kisebb rakományú gépkocsik esetén 10 filléres bélyeggel nyomtatott fuvarlevelet, nagyobb gépkocsik és pótkocsik igénybevételénél pedig 1 pengő 50 filléres fuvarlevelet kell kiállítani. A küldemények fuvarozása és elszámolása a február hó 1-én életbelépő „Magyar Vasutak Tehergépkocsi díjszámba” alapján történik. A díjszámba a mai naptól kezdve Budapest, VI. Csengery-utca 68. szám alatt kapható.

SZINHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— **Bombaműsor a Szigligeti színházban.** Ma, pénteken este mutatkozik be a nagyváradi közönség előtt Fekety Sári a budapesti Madách színház művésznője a Tizedik kérés című zeneszerepjáték újdonságában, amely tele van szellemességgel és kacagtató, vídám fordulatokkal s állandó derűlenségben tartja a nézőteret. A Tizedik kérés Sármaszky Miklós főrendező rendezésében elsőrendű szereposztásban kerül színpadra: pénteken szombaton, vasárnap, kedden este és vasárnap délután rendezési helyekkel. A kedvezményes előzetes vasárnap kivételével a Tizedik kérés minden előadására érvényesek.

— **Hétfőn este nagy opera est!** Puccini Toscaja kerül színpadra a m. kir. Operaház szereposztásában. Losonczy György, Rigó Magda, Járay Sándor, Dalnoky Viktor, Szóts D. Péter, Kürtös Károly, Hetényi Kálmán vendégfellépésével. A nagyváradi Filharmonikus zenekar tagjaival bővített 50 tagú zenekar. Az előadást Szathmáry Endre karnagy, a színpadi részt Hetényi Kálmán, az Operaház karnagya vezényli. Mérsékelten felemelt helyárak. Jegyekről aigantatos idejében előre gondoskodni.

— **Jon Takács Anna,** a Nemzeti Színház művésznőjének vendégjátéka. Máray Sándor szenzációs sikerű Kaland színművében.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Tizedik kérés.
Szombaton este: Tizedik kérés.
Vasárnap délután és este: Tizedik kérés.
Hétfő este: Tosca.

Pénelő a kezesletény ipart!

GAZDASÁGI ÉLET

Be kell jelenteni a vállalatok vezető tisztviselőit

Kolozsvárról jelentik. Mint köztudomású, a 7140-1941. M. E. számú kormányrendelet értelmében a rendelet 1. paragrafusában meghatározott, nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak be kell jelenteni azoknak neveit és pontos személyi adatait, akiket vezető állásban, 24.000 pengőt meghaladó fizetéssel alkalmazni kívánának. Az idézett rendelet 4. paragrafusa szerint a bejelentéseket az egyes szakmák illetékes miniszteriumai bírálják felül az erre a célra alakított Véleményező Bizottság meghallgatása után.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács a rendelet érvénybelépése alkalmából, felhívta a kormány figyelmét arra, hogy a visszacsatolt erdélyrészi területeken működő, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok ügyeinek elbírálása, az erdélyrészi gazdasági viszonyok

sajátos jellegénél fogva különleges megítélést igényel, amely csakis a helyi viszonyok alapos ismeretének birtokában vezethet minden tekintetben megnyugtató megoldáshoz.

A Tanács felterjesztésére a napokban érkezett meg báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter válasza. A miniszter leiratában értesítette a Tanácsot, hogy a maga részéről teljes adatában van az erdélyi gazdasági körülmények sajátos jellegének, amelyek valóban megfelelő elbírálást igényelnek. Erre való tekintettel a földművelésügyi miniszter az erdélyrészi vállalatok által a vezető állások betöltésére vonatkozó kötelező jelentések elbírálásánál az Erdélyrészi Gazdasági Tanács véleményét fogja kikérni és figyelembe kívánja venni. A Tanács a miniszter döntését köszönettel vette tudomásul.

Bevált az olasz-magyar szarvasmarha vérfrissítő akció

Budapestről jelenti a MFI. A magyar szarvasmarha vérfrissítésének céljára bevált az Olaszországból behozott szarvasmarha. A vérfrissítést a földművelésügyi miniszterium először 1934-ben kezdte és az azóta szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy a vérfrissítés hatása minden szempontból kifejezre jut. Ezt a vérfrissítési kísérletet az olasz kormány is élénk figyelemmel

kísérte és Mussolini olasz miniszterelnök gróf Teleki Minály volt földművelésügyi miniszter olaszországi látogatása alkalmával kilátásba helyezett a végy tenyészbikát. Ezek közül a bikák közül kettő még a nyáron, kettő pedig a közelmúltban meg is érkezett és a vérfrissítés céljából most a törzskönyvezett tenyészetekbe kerültek beosztásra.

Hol igényelhetünk takarmányozásra olajpogácsát?

Az olajpogácsa kiutalására egyedül jogosult hatóság a közellátási miniszterium amely a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez benyújtandó igénylések alapján, ezen Szövetkezet útján, a Futura közlöntjéből utalja ki az engedélyezett olajpogácsa mennyiségeket. Az igényléseket tehát a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám alá kell benyújtani.

A Futura olajpogácsát kizárólag szerződéses olajmag-termelőinek utalhat ki meghatározott mennyiségben s éppen ezért, aki nem szerződéses termelő csak a fenti úton igényelhet ta-

karmányozásra olajpogácsát. Az olajúto malmok vámkeresmenytek fejében csak az előállított olajpogácsát tarthatják vissza de ezt is teljes egészében a Futura központjának kötelesek felajánlani. Ennek értelmében a vámúto malmok senkinek semmi címen nem adhatnak olajpogácsát a náluk levő készletből.

Vámúto malmok csak az Anyaggazdálkodás Olaj- és Zsíradékipari Bizottsága által az 1941-42. gazdasági évről kiadott engedélyvek alapján és csak az engedély feltételeinek szigorú betartása mellett folytathatják üzemüket. (50.000-1941. Ip. M. sz. rendelet)

Szabad a kifli, tilos a kalács és brios

Rövidesen már jelentettük, hogy ímet süthető kifli és császárszemlye. Miután ez a rendelkezés széles körben mindenkit érdekel, most részletesebben ismertettjük.

A Budapesti Közlöny mai száma kormányrendeletet közöl, amelynek értelmében a sütőüzemek ezentúl vizeszemlyén kívül császárszemlyét és vizeskiflit is készíthetnek, illetve forgalombahozhatnak. Az említett sütemények készítésénél a finom buzáliszthez egységes buzakenyérlisztet keverni nem szabad. A kész vizeszemlye súlya 4 dekagramnál kevesebb és 15 dekagramnál több lehet. A császárszemlye és vizeskifli sú-

lya 3,5 dekagramnál kevesebb és 4 dekagramnál több nem lehet. Egy darab császárszemlyét vagy vizeskiflit a kenyérváltójegy egy-egy szelvénye ellenében lehet vásárolni vagy elfogyasztani.

A rendelet több sütemény készítését megtiltja. A vendéglátó, cukrász, vagy sütőüzemekben a jövőben — tekintet nélkül a termék liszttartalmára — teljeskenyeret, kalácsot, kuglófot, brios-féléket, pogácsaféléket, továbbá úgynevezett turós- és rábaközi perccet vagy ezekkel azonos összetételű tésztából más alakban és töltelékkel készített süteményeket előállítani és forgalomba hozni tilos. Ugyancsak tilos a mézes-

kenyér készítése és forgalomba hozatala is.

A közellátásügyi miniszter ezeket a korlátozásokat enyhítheti vagy szűkeg esetén további korlátozásokat is elrendelhet. A rendelet a mai napon lép életbe.

A boroszlói amatőrbajnokságban Szigeti győzött az olasz bajnokkal szemben. Boroszlóból jelentik: (MTI) Csütörtökön este folytatták az amatőr ökölvívó európai bajnokságok versenyét. Légsúlyban a spanyol Diaz pontozással győzött a magyar Podány ellen. Harmatsúlyban a német Schiras pontozással verte a magyar Darait. Pehelysúlyban a magyar Csapogya pontozással verte a svéd Carlssont. Középsúlyban a német Baumgarten a második menet végén kiütéssel győzött a magyar Szalay ellen. Félnehézsúlyban a magyar Szigeti pontozással győzött az olasz Pancani ellen.

Szolgáltatás gyógyszertárak:

(Nagyvárad.) Az éjjeli szolgálatot tartó váradai gyógyszertárak közül január 17-től 24-ig az alábbi csoport szolgál ki: Irgalmasrend „Gránátalma” gyógyszertár, Rákóczi-út 27., telefon 17-60. Szabó—Aczél: „Hungária” gyógyszertár, Mussolini-tér 8., telefon 15-28. Gálosi Ferenc „Minnerva” gyógyszertár, Pável-utca 2 és Révész János „Orangyal” gyógyszertár, Teleki-utca 42.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Öltözködni jól és olcsón csak Molnár használt férfiruha üzletéből lehet. — Bemer-tér 1. (udvarban). Magas arakat fizetek használt ruhákért. 810

Központhoz közel 11 lakásos bérház olcsón eladó. Erdéklödni lehet dr. Dobay—dr. Könyves irodában, Szaniszló-u. 4. Telefon 11-15. 828

Különléle

Jogász-fiút felveszek. Cím a kiadóban. 920

Kitűnő házikoszt olcsón kapható, — Matyas étterem, Szilágyi Dezső-u. 5. 821

Akik bármilyen ingatlan eladni, venni, bérelni, bérbeadni akarnak keresek fel Popovics ingatlanforgalmi közvetítő irodát. Nagyvárad, Szent János-utca 6. Telefon: 15-67. 921

Tisztviselő abonoma ebéd, vacsora olcsón Matyas étteremben, Szilágyi D. utca 5. 835

Allást keres

Több éves gyakorlattal 40 éves katolikus özvegyasszony, házvezetőnő, vagy szakácsnő; alkalmazást keres, parochiára, intézetbe vagy magán családnál, illetve egyénnel február hó 16-tól. Válasz, Ritók Zsigmond-utca 1. 11. em. 7. 927

Pénztárkezelésben jártas garanciaképes keresztény leány állást keres. Cím a kiadóban. 923

KIADÓTULA JONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Á. pád** felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.